3.5.2021 Julkinen

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: E 45/2021 vp

VR-Yhtymän kommentit valtioneuvoston selvitykseen:
Asetus unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi; asetuksen uudistaminen, ennakkovaikuttaminen

VR-Yhtymä Oy (jäljempänä VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

Yleistä

Suomi vaikuttaa TEN-T-suuntaviiva-asetuksen valmisteluun niin, että se edistäisi valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteita. Suomi tukee EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä olemassa olevan TEN-T-verkon loppuun saattamista.

VR pitää edellä mainittuja tavoitteita kannatettavina. Rautatieliikenne on energiatehokas, turvallinen ja ympäristöystävällinen liikennemuoto, joka toimii tärkeänä instrumenttina EU-tason ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi liikennesektorilla. Rautatieliikenteen toimintaedellytyksiä tulisikin parantaa TEN-T-verkon kehittämisohjelmien kautta.

Suomi on nostanut asetuksen valmistelussa esiin myös Suomen liikenneinfrastruktuuriin erityispiirteet. Rautatieliikenteen näkökulmasta keskeistä on turvata edellytykset kolmas maa -liikenteelle Venäjän kanssa sekä tavara- että matkustajaliikenteessä. Myös saavutettavuudesta valtakunnallisella tasolla tulee huolehtia.

Vaatimukset TEN-T-verkolle

Lähtökohtaisesti ydinverkolla tulee tavoitella nykyistä korkeampaa palvelutasoa. TEN-T ydinverkolla (mm. Helsinki–Tampere–Oulu ja Turku–Helsinki–Vainikkala) tulee keskittyä merkittävimpiin rataverkon palvelutason kehittämishankkeisiin ja niiden osalta EU-rahoituksen onnistuneeseen hakemiseen.

Pääradalla Helsingistä Tampereelle tehtävät investoinnit hyödyttävät koko Suomea, kun maakuntien yhteyttä pääkaupunkiseudulle parannetaan juuri sen ruuhkaisimmasta kohdasta. Liikenteen pullonkaulojen poistaminen Lentoradan ja Pisararadan tai sitä vastaavan, kapasiteettia lisäävän investoinnin avulla edistää sekä matkustaja- että tavaraliikenteen toimintaedellytyksiä koko valtakunnan tasolla. Helsingin ratapihan välityskyvyn kehittämisellä on positiivisia heijastusvaikutuksia muun Suomen liikenteeseen. Kaikessa suunnittelussa tulee huomioida koko Suomen pääosin yksiraiteisen rataverkon toimivuus.

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

TEN-T verkoston osalta tulee huolehtia ensisijaisesti voimassa olevien infrastruktuurivaatimusten toteuttamisesta, kuten välityskyvyn lisääminen, ERTMS:n käyttöönotto, junapituuksien kasvattaminen sekä akselipainojen nosto 25 tonniin. Osa nykyisestä TEN-T -ydinverkosta ei nykyisellään ole erityisen kriittinen tavaraliikenteelle. Siten akselipainojen korotuksia 25 tonniin tulisi harkita kohdistettavaksi myös muihin kohteisiin, kuten Hyvinkää–Hanko ja Tampere–Tahkoluoto -väleille, joille saataisiin kokonaisuudessaan käyttöön korkeampi akselipaino täydentämällä jo nykyisin käytössä olevaa 25 tonnin akselipainon rataa.

CEF-rahoitustason määrään kohdistuu lähivuosina yhä suurempia tarpeita ydinverkkokäytävän määräajan 2030 lähestyessä sekä ERTMS-projektien edetessä EU-maissa, asettaen korotuspaineita rahoitustuelle.

Ydinverkkokäytävät laajentuvat 2021 alkaen Pohjanmeri – Itämeri käytävän osalta Helsingistä Tornioon ja edelleen Luulajaan sekä Skandinavian – Välimeren käytävän osalta Tukholmasta Luulajan kautta Ouluun ja Narvikiin. Käytävien laajennukset mahdollistavat EU:n rahoitusinstrumenttien hyödyntämisen ja tulevat omalta osaltaan edesauttamaan infrastruktuurihankkeiden etenemistä.

Tässä yhteydessä on tärkeää huomioida teollisuuden infraratkaisut, joista esimerkkinä keskustelut Elijärvi–Röyttä kaivosradan sähköistyksistä täydennyksenä hallitusohjelmaan kirjatun Laurila-Tornio rataosan sähköistykselle. Lisäsähköistyksillä saataisiin siirrettyä 1,2 miljoona tonnia rikastekuljetuksia rekoista raiteille. Tämä alentaisi liikenteen päästöjä ja parantaisi liikenteen turvallisuutta, kun 60 päivittäisen rekan sijaan kuljetukset hoidettaisiin 3-4 junalla. EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi rataverkon sähköistämistä tulee edelleen edistää.

Rautatieliikenteessä käytettävät vaihtoehtoiset polttoaineet ja niiden jakeluverkosto tulee huomioida vaihtoehtoisia polttoaineita koskevassa lainsäädännössä.

Kaupunkiseutujen osalta Suomi pyrkii vaikuttamaan asetukseen siten, että se tukisi kestävää liikennettä ja edistäisi pitkämatkaisen ja alueelliseen liikenteen yhteensovittamista kaupunkisolmukohdissa. VR pitää näitä tavoitteita kannatettavina. Toimivat liikenteen solmukohdat ovat edellytys matkaketjujen syntymiselle ja houkuttelevat lisää matkustajia joukkoliikenteen pariin.

Suomi on kiinnittänyt huomiota päästö- ja kuljetusmuotokohtaisten tietojen saatavuuden parantamiseen. Ilmastotietoisuuden lisääntyessä eri liikennemuotojen hiilijalanjäljen näkyminen antaa matkustajille ja elinkeinoelämälle paremmat mahdollisuudet tehdä kestävää kehitystä tukevia liikkumisvalintoja.

VR-Yhtymä Oy

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat

VR-Yhtymä Oy

Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi

Y-tunnus 1003521-5